

Робоча програма з навчальної дисципліни «Економіка підприємства»
(назва дисципліни)
 для студентів факультету економіки та менеджменту
(назва факультету)

Розробники:

доцент кафедри економічної кібернетики,
кандидат технічних наук, доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

/ Дмитро ДМИТРІВ /
(ініціали та прізвище)

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
 кафедри економічної кібернетики

(назва)

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1
 Завідувач кафедри

(підпис)

/ Дмитро ДМИТРІВ /
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
 факультету економіки та менеджменту

(назва)

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2
 Секретар НМК

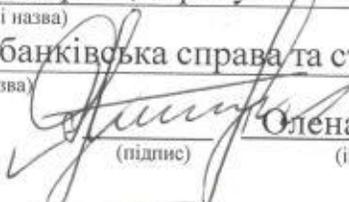

(підпис)

/ Оксана ПОТІХА /
(ініціали та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(шифр і назва)
 освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
(назва)

Завідувач випускової кафедри

(підпис)

/ Олена ПАНУХНИК /
(ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

/ Андрій КРУПКА /
(ініціали та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Аудиторні заняття, год.	48	12
Самостійна робота, год.	72	108
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	32	8
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	16	4
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- опрацювання лекційного матеріалу	24	6
- підготовка до практичних занять		
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	32	66
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	16	36
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 60%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни “Економіки підприємства” є набуття студентами знань та навиків з теорії та практики господарювання і управління використанням ресурсів підприємствами; економічного аналізу наслідків взаємодії усіх видів ресурсів; оцінки економічної ефективності діяльності підприємств; практичних навичок прийняття обґрунтованих господарсько-управлінських рішень в умовах сучасної ринкової економіки.

2.2. Завдання навчальної дисципліни: оволодіння комплексом знань, необхідних для вирішення питань економічної діяльності підприємства, оцінки ефективності використання фондів підприємства, формування собівартості виробництва та визначення: загальної економічної ефективності діяльності підприємства, а також набуття практичних навиків і вмінь з метою успішного вирішення задач, які властиві економіці сучасного підприємства.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	<p>Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання</p> <p>1. Поняття підприємства та його місце в системі ринкових відносин.</p> <p>2. Економіко-правові основи функціонування підприємств та нормативи, що регулюють їх діяльність.</p> <p>3. Виробнича та загальна структури підприємств.</p> <p><i>Самостійне опрацювання:</i></p> <p>1. Види підприємств, їх характеристика</p> <p>2. Порядок створення та реєстрації підприємств</p>	2	0,5
2	<p>Тема 2. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання</p> <p>1. Характеристика ринкового середовища функціонування підприємств.</p> <p>2. Функції, принципи здійснення, форми, типи й моделі підприємницької діяльності.</p> <p>3. Формування підприємницького середовища та активізація підприємницької діяльності.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>1. Аналіз розвитку видів економічної діяльності підприємств</p>	2	0,5
3	<p>Тема 3. Структура та управління підприємством</p> <p>1. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика.</p> <p>2. Суть управлінської діяльності.</p> <p>3. Функції управління підприємствами та організаціями.</p> <p>4. Основні принципи та методи управління підприємствами.</p> <p>5. Типи організаційних структур управління.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>1. Напрями вдосконалення управління.</p>	2	0,5
4	<p>Тема 4. Прогнозування, планування та регулювання діяльності підприємств</p> <p>1. Мета, принципи й методи прогнозування.</p> <p>2. Види, принципи і методи планування.</p> <p>3. Сутність та основні етапи стратегічного планування.</p> <p>4. Бізнес-планування: сутність, призначення, структура.</p> <p>5. Тактичне й оперативне планування.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>1. Методи прогнозування діяльності підприємства</p>	2	0,5
5	<p>Тема 5. Організація виробництва: принципи, типи, методи і форми</p>	2	0,5

	<p>1.Поняття і основні елементи виробничого процесу. 2.Принципи організації виробничого процесу. 3.Організаційні типи виробництва. 4.Характеристика робочих місць. 5.Методи організації виробництва.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i> 1.Сутність і значення застосування різних форм організації виробництва. 2.Виробничий цикл і його структура. Методи розрахунку виробничого циклу</p>		
6	<p>Тема 6. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства</p> <p>1. Виробнича програма підприємства: зміст, завдання, етапи розробки 2. Показники виробничої програми та її обґрунтування 3. Виробничі потужності підприємств: характеристика та види 4. Методи визначення виробничої потужності на підприємствах</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i> 1.Джерела формування виробничої програми підприємства 2.Чинники впливу на величину виробничої потужності підприємства 3.Шляхи покращення використання виробничої потужності підприємства</p>	2	0,5
8	<p>Тема 7. Основні фонди та нематеріальні активи підприємства</p> <p>I. Характеристика та склад виробничих фондів. 2. Поняття, класифікація і структура основних фондів. 3. Оцінка основних фондів. 4. Спрацювання (зношування) основних фондів. Види зношування. 5. Амортизація основних фондів. Норми амортизації. 6. Нематеріальні ресурси та активи підприємств. 7. Показники використання основних фондів.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i> 1. Сутність капіталу, його класифікація 2. Шляхи покращення використання основних фондів та нематеріальних активів підприємства</p>	2	0,5
9	<p>Тема 8. Оборотні активи підприємства</p> <p>1. Сутнісна характеристика оборотних коштів (активів) підприємств. 2. Оборотні фонди їх матеріальний склад, структура та економічне призначення. 3. Фонди обігу їх склад та характеристика. 4. Нормування та джерела утворення оборотних коштів. 5. Показники ефективності використання.</p>	2	0,5

	<p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>1.Шляхи покращення використання оборотних коштів 2.Проблеми підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства</p>		
7	<p>Тема 9. Персонал підприємства</p> <p>1. Поняття, класифікація та структура персоналу. 2. Визначення чисельності працівників окремих категорій. 3. Нормування праці на підприємстві. 4. Поняття й основні елементи системи управління персоналом підприємства.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>5. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу</p>	2	0,5
10	<p>Тема 10. Продуктивність, мотивація та оплата праці на підприємстві</p> <p>1. Продуктивність праці. 2. Основна і додаткова заробітні плати. 3. Елементи тарифної системи. 4. Форми оплати праці. 5. Склад загального фонду оплати праці. 6. Доплати та надбавки до заробітної плати.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>6.Мотивація персоналу</p>	2	0,5
11	<p>Тема 11. Поточні витрати та ціни на продукцію</p> <p>1. Поняття витрат підприємства. 2. Собівартість продукції: поняття, види, характеристика. 3. Зміст та методика обчислення кошторису виробництва. 4. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці. Обчислення основних статей калькуляції. 5. Поняття, роль, функції і види цін. Методи ціноутворення.</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <p>1. Джерела, чинники і шляхи зниження собівартості продукції 2. Переваги і недоліки індексного методу обчислення зниження собівартості в порівнянні з по факторним. 3. Формування гуртових цін на продукцію</p>	2	0,5
12	<p>Тема 12. Якість і конкурентоспроможність продукції</p> <p>1. Характеристика продукції. Функції, принципи і концепція маркетингової діяльності підприємства 2. Поняття якості продукції, необхідність та значення її підвищення 3. Показники якості та їх класифікація 4. Конкурентоспроможність продукції, чинники її забезпечення 5. Економічна ефективність якості та конкурентоспроможності</p>	2	0,5

	<p>продукції</p> <p>6. Стандартизація і сертифікація продукції</p> <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління якістю продукції 2. Методика оцінки конкурентоспроможності продукції 3. Шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції 4. Методи оцінки якості продукції 		
13	<p>Тема 13. Інноваційні процеси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, характеристика та види інноваційних процесів 2. Визначення НТП та НТР. Напрями НТП. Ознаки НТР на сучасному рівні. 3. Організаційний прогрес. 4. Визначення ефективності технічних та організаційних нововведень. <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела фінансування інноваційної діяльності 2. Інноваційний лізинг 3. Розрахунок комерційного ефекту у виробників технічних новинок 	2	0,5
14	<p>Тема 14. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і форми фінансової діяльності підприємства 2. Дохід та прибуток: їх сутність та розподіл. Види прибутку 3. Загальна характеристика рентабельності та її обчислення. 4. Суть ефективності виробництва та її види. 5. Методика оцінки та показники ефективності діяльності підприємства. 6. Показники оцінки фінансово-економічного стану підприємства <p><i>Самостійне опрацювання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні функції прибутку 2. Резерви підвищення ефективності виробництва 3. Чинники зростання ефективності виробництва. 4. Основні чинники підвищення рентабельності 	2	0,5
15	<p>Тема 15. Інвестиції: формування, використання, ефективність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, склад і структура інвестицій. 2. Структура капітальних вкладень. 3. Виробничі інвестиції: обсяг, оцінка ефективності 4. Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень. 5. Обґрунтування інвестиційних проектів <p><i>Самостійне опрацювання:</i></p>	2	0,5

	1. Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень.		
16	Тема 16. Економічна безпека, трансформація, реструктуризація та антикризова діяльність 1. Характеристика економічної безпеки підприємства. 2. Класифікація видів економічної безпеки. 3. Способи здійснення оцінки економічної безпеки підприємства. 4. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства. 5. Характеристика процесу реструктуризації та її види. Етапи реструктуризації 6. Банкрутство та ліквідація збанкрутілих підприємств <i>Самостійне опрацювання:</i> 1. Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства. 2. Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу	2	0,5
Усього годин		32	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання	2	0,5
2	Структура та управління підприємством. Прогнозування, планування та регулювання діяльності підприємств	2	0,5
3	Організація виробництва: принципи, типи, методи і форми. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	2	0,5
4	Основні фонди та нематеріальні активи підприємства. Оборотні активи підприємства.	2	0,5
5	Персонал підприємства. Продуктивність, мотивація та оплата праці на підприємстві	2	0,5
6	Поточні витрати та ціни на продукцію. Якість і конкурентоспроможність продукції	2	0,5
7	Інноваційні процеси. Фінансово=економічні результати і ефективність діяльності підприємства	2	0,5
8	Інвестиції: формування, використання, ефективність. Економічна безпека, трансформація, реструктуризація та антикризова діяльність	2	0,5
Усього годин		16	4

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу	24	6
2	<p>Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види підприємств, їх характеристика 2. Порядок створення та реєстрації підприємств 3. Аналіз розвитку видів економічної діяльності підприємств 4. Напрями вдосконалення управління. 5. Методи прогнозування діяльності підприємства 6. Сутність і значення застосування різних форм організації виробництва. 7. Виробничий цикл і його структура. Методи розрахунку виробничого циклу. 8. Джерела формування виробничої програми підприємства 9. Чинники впливу на величину виробничої потужності підприємства 10. Шляхи покращення використання виробничої потужності підприємства 11. Сутність капіталу, його класифікація 12. Шляхи покращення використання основних фондів та нематеріальних активів підприємства 13. Шляхи покращення використання оборотних коштів 14. Проблеми підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства 15. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу. 16. Мотивація персоналу 17. Джерела, чинники і шляхи зниження собівартості продукції 18. Переваги і недоліки індексного методу обчислення зниження собівартості в порівнянні з по факторним. 19. Формування гуртових цін на продукцію 20. Управління якістю продукції 21. Методика оцінки конкурентоспроможності продукції 22. Шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції 	32	66

	23.Методи оцінки якості продукції 24.Джерела фінансування інноваційної діяльності 25.Інноваційний лізинг 26.Розрахунок комерційного ефекту у виробників технічних новинок 27.Основні функції прибутку 28.Резерви підвищення ефективності виробництва 29.Чинники зростання ефективності виробництва. 30.Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень. 31.Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства 32.Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу		
3	Підготовка до проведення контрольних заходів (здача змістових модулів, екзамену)	16	36
Усього годин		72	108

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	20		15	20		25		100
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція №1-2	Практичне заняття №1	5	Лекція №9-10	Практичне заняття №5	5	Практичне завдання	15	
Лекція №3-4	Практичне заняття №2	5	Лекція №11-12	Практичне заняття №6	5			
Лекція №5-6	Практичне заняття №3	5	Лекція №13-14	Практичне заняття №7	5			
Лекція №7-8	Практичне заняття №4	5	Лекція №15-16	Практичне заняття №8	5			

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Дмитрів Д.В. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів денної і заочної форми навчання економічних спеціальностей факультету економіки та менеджменту». Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2022. 62 с.

2. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів економічних спеціальностей факультету економіки та менеджменту /Укл.: ст.викл Гац Л.Є. – Тернопіль, ТНТУ, 2021.

3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів економічних спеціальностей факультету економіки та менеджменту /Укл.: ст.викл Гац Л.Є. – Тернопіль, ТНТУ, 2021.

6. Рекомендована література

Основна:

1. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с

2. Економіка підприємства / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева та ін. ; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 426 с.

3. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. – 432 с.

4. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 472 с.

5. Економіка підприємства: підручник (стереотипне видання)/ За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника . – 2023. – 874 с.

6. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська .- Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.

7. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с.

Допоміжна:

1. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.

2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

3. Юрченко Н.Б., Кравчук Р.С., Запужляк І.Б., Василик І.І. Економіка підприємства: навч. посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377с.

7. Інформаційні ресурси

1. ЕНК «Економіка підприємства» - ID 492

2. <http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.minfin.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства фінансів України.
4. <http://www.bank.gov.ua/> - офіційний сайт Національного Банку України.
5. <http://ukrstat.gov.ua/> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.
6. <http://ua-ekonomist.com/> - український журнал Економіст.
7. <http://www.imf.org/> - офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
8. <https://www.nssmc.gov.ua/> - офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку:
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> - офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки